

รายวิชา บริการอ้างอิงและสารสนเทศ Reference and Information Services (1633307)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

รหัสวิชา 1633307

(ชื่อวิชาภาษาไทย) บริการอ้างอิงและสารสนเทศ

(ชื่อวิชาภาษาอังกฤษ) Reference and Information Services

2. จำนวนหน่วยกิต

3 หน่วยกิต (2-2-5)

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

3.1 หลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

3.2 ประเภทของรายวิชา

กลุ่มวิชาเฉพาะด้านเลือก วิชาบรรณารักษศาสตร์

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

4.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ ปริสุทธรกุล

4.2 อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์นิพา ผลสงเคราะห์

5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ 1/2556 ชั้นปีที่ 2 หมู่เรียน 55/76

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

8. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วันที่ 22 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

หลังจากที่เรียนรายวิชา บริการอ้างอิงและสารสนเทศ (1633307) แล้ว นักศึกษาสามารถกระทำสิ่งต่อไปนี้ได้

1. เพื่อให้ทราบความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ขอบเขตของงานบริการอ้างอิงและสารสนเทศ
2. เพื่อให้มีความรู้ สามารถประเมินค่าและเลือกใช้แหล่งค้นคว้าอ้างอิง ประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อให้เรียนรู้เทคนิคการให้บริการอ้างอิงและสารสนเทศ
4. เพื่อให้มีทักษะและสามารถจัดบริการอ้างอิงและสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนาปรับปรุงรายวิชา/

เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานบริการอ้างอิงและสารสนเทศ และสามารถปฏิบัติงานบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ความหมาย ความสำคัญและลักษณะของบริการอ้างอิงและสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศอ้างอิง เทคนิคการให้บริการอ้างอิงและสารสนเทศ การวิเคราะห์คำถาม ประเภทของคำถามอ้างอิง การศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้บริการ การให้การศึกษแก่ผู้ใช้บริการ การประเมินการบริการอ้างอิงและสารสนเทศ

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติงาน/ การฝึกงาน/ภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย 30 ชั่วโมงต่อ ภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความ ต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	การฝึกปฏิบัติงาน ภาคสนาม 30 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษา	การศึกษาด้วยตนเอง 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็น รายบุคคล

- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามความต้องการ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา (ให้ตรงกับ มคอ.2)

พัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีจรรยาบรรณวิชาชีพ เคารพในสิทธิของข้อมูล
ส่วนบุคคล การไม่เปิดเผยข้อมูล และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ทางปัญญา มีความซื่อสัตย์ โดยมีคุณธรรม
จริยธรรมตามคุณสมบัติหลักสูตร ดังนี้

1) (ตระหนักในคุณค่า รู้และเข้าใจหลักคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญต่อการดำรงตนและ
การปฏิบัติงาน

(2) มีวินัย ตรงต่อเวลา เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและ
สังคม

(3) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของ
ความเป็นมนุษย์

(4) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา และใจ

(5) ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม

1.2 วิธีการสอน

- บรรยายพร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับ
งานบริการอ้างอิงและสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการที่สนองความต้องการสารสนเทศของ
ผู้ใช้ โดยไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

- แลกเปลี่ยนความรู้/อภิปรายกลุ่ม

1.3 วิธีการประเมินผล

- พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา
- ประเมินผลจากการงานที่มอบหมาย

2 ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

1) (มีความรู้และความเข้าใจสาระสำคัญของหลักการและทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานชีวิตในเนื้อหาวิชาบริการอ้างอิงและสารสนเทศ

2) มีความรอบรู้ กว้างไกลและติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในวิชาที่ศึกษา (รวมทั้งเข้าใจหลักการและประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

3) สามารถบูรณาการความรู้ในวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) รู้เท่าทันสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ

2.2 วิธีการสอน

บรรยาย อภิปราย และแลกเปลี่ยนความรู้ ทำแบบฝึกหัด โดยเน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา

2.3 วิธีการประเมินผล

- ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี

- นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

1) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ

2) ตระหนักถึงศักยภาพของตนเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเพิ่มมากขึ้น

3) สามารถสืบค้น วิเคราะห์ ประมวลและประเมินสารสนเทศเพื่อใช้แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

4) กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาพอนาคตและแนวทางความเป็นไปได้ที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

5) สามารถประยุกต์ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา

3.2 วิธีการสอน

บรรยาย อภิปราย และแลกเปลี่ยนความรู้จากฝึกปฏิบัติงานบริการอ้างอิงและ
สารสนเทศ

3.3 วิธีการประเมินผล

สอบกลางภาค สอบปลายภาค ผลงานการศึกษาค้นคว้า

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- (1) เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
- (2) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่การแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ในกลุ่มทั้งในบทบาทผู้นำหรือผู้ร่วมทีมงาน
- (3) มีทักษะกระบวนการกลุ่มในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ
- (4) วางตัวและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสมกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ
- (5) มีทักษะในการสร้างเสริมความสามัคคีและจัดการความขัดแย้งในกลุ่มหรือองค์กรอย่างเหมาะสม

4.2 วิธีการสอน

มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล นำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้

4.3 วิธีการประเมินผล

ผลงานการนำเสนอ และพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- (1) สามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
- (2) สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาส และวาระ
- (3) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารและนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) สามารถใช้ความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวลผล ความหมาย และการวิเคราะห์ข้อมูล

(5) สามารถติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรม และสถานการณ์โลก
ปัจจุบัน

5.2 วิธีการสอน

- มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.3 วิธีการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี) ชิ้นงาน/วิธีการประเมิน	ผู้สอน
1	ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะขอบเขตของงานบริการ อ่างอิงและสารสนเทศ	4	- กิจกรรมการเรียนการสอน โดยวิธีบรรยาย อภิปราย และแลกเปลี่ยนความรู้ - สื่อที่ใช้ ได้แก่ ตำรา, PowerPoint และใบงาน - วิธีการประเมิน การตั้งคำถาม	อ. นิพา ผลสงเคราะห์
2	ประเภทของงานบริการ อ่างอิงและสารสนเทศ	4	- กิจกรรมการเรียนการสอน โดยบรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ - สื่อที่ใช้ ได้แก่ ตำรา, PowerPoint และใบงาน - วิธีการประเมิน การตั้งคำถาม	อ. นิพา ผลสงเคราะห์
3	คุณสมบัติ คลิปภาพ และจริยธรรม ผู้ปฏิบัติงานบริการ อ่างอิงและสารสนเทศ	4	- กิจกรรมการเรียนการสอน โดยบรรยาย และกิจกรรมกลุ่ม - สื่อที่ใช้ ได้แก่ ตำรา, PowerPoint และใบงาน - วิธีการประเมิน การนำเสนอ	อ. นิพา ผลสงเคราะห์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี) ชิ้นงาน/วิธีการประเมิน	ผู้สอน
4	เทคนิคการให้บริการ อ้างอิงและสารสนเทศ	4	- กิจกรรมการเรียนการสอน โดย บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ และทำแบบฝึกหัด - สื่อที่ใช้ ได้แก่ ตำรา, PowerPoint และใบงาน - วิธีการประเมิน ผลการฝึกปฏิบัติจาก ใบงาน และการนำเสนอ	อ. นิพา ผลสงเคราะห์
5-8	คู่มือช่วยค้นสารสนเทศ ประเภทแหล่งค้นคว้า อ้างอิง อาทิ สิ่งพิมพ์ ฐานข้อมูลออนไลน์ และฐานข้อมูลสำเร็จรูป	16	- กิจกรรมการเรียนการสอน โดย บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ และศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล และ รายคู่ - สื่อที่ใช้ ได้แก่ ตำรา, PowerPoint และใบงาน - วิธีการประเมิน ผลการฝึกปฏิบัติจาก การนำเสนอการศึกษาค้นคว้า	อ. นิพา ผลสงเคราะห์
9	สอบกลางภาค			
10-12	เทคนิคและวิธีค้นคืน สารสนเทศด้วยสื่อ ประเภทต่าง ๆ	12	- กิจกรรมการเรียนการสอน โดย บรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติ - สื่อที่ใช้ ได้แก่ ตำรา, PowerPoint และใบงาน - วิธีการประเมิน ผลการฝึกปฏิบัติจาก ใบงาน และการฝึกปฏิบัติ	อ. นิพา ผลสงเคราะห์
13-15	การศึกษาพฤติกรรม ผู้ใช้บริการ และการให้ การศึกษาแก่ผู้ใช้บริการ	12	- กิจกรรมการเรียนการสอนโดย บรรยาย ศึกษาและสังเกตการ ปฏิบัติงานในฝ่ายบริการอ้างอิงและ สารสนเทศ และฝึกปฏิบัติ - สื่อที่ใช้ ได้แก่ ตำรา, PowerPoint และใบงาน - วิธีการประเมิน ผลการฝึกปฏิบัติจาก ใบงาน และการฝึกปฏิบัติ	อ. นิพา ผลสงเคราะห์

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี) ชิ้นงาน/วิธีการประเมิน	ผู้สอน
16	การประเมินการอ้างอิง และสารสนเทศ	4	- กิจกรรมการเรียนการสอน โดย บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ และทำแบบฝึกหัด - สื่อที่ใช้ ได้แก่ ตำรา, PowerPoint และใบงาน - วิธีการประเมิน ผลการฝึกปฏิบัติจาก ใบงาน และการนำเสนอ	อ. นิพา ผลสงเคราะห์
17-18	สอบปลายภาค			

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

การ ประเมิน	งานที่จะใช้ประเมินผลผู้เรียน	สัปดาห์ ที่กำหนด	สัดส่วนของการ ประเมินผล
(1)	สอบ - สอบกลางภาค - สอบปลายภาค	9 17-18	20 30
(2)	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย แสดงความคิดเห็นในชั้น เรียน	ตลอดเทอม	10
(3)	การฝึกปฏิบัติงานบริการอ้างอิงและ สารสนเทศ	ตลอดเทอม	20
(4)	รายงานการค้นคว้าสารสนเทศ	ตลอดเทอม	20

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารและตำราหลัก

นิพา ผลสงเคราะห์. (2556). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา บริการอ้างอิงและสารสนเทศ (Reference and Information Services) รหัสวิชา 1633307. นครปฐม: โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2548). การจัดการบริการสารสนเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์หมึกพิมพ์ 321.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, สาขาวิชาศิลปศาสตร์. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชา การบริการและเผยแพร่สารสนเทศ (ฉบับปรับปรุง). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ศิริพร พูลสุวรรณ. (2544). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา บริการอ้างอิงและสารนิเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุงใหม่). นครราชสีมา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เอกสารที่เกี่ยวกับและเว็บไซต์งานบริการอ้างอิงและสารสนเทศ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

กระบวนการที่จะใช้ในการประเมินและปรับปรุงยุทธศาสตร์ที่วางแผนไว้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนั้น พิจารณาจากตัวผู้เรียนโดยอาจารย์ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในทุก ๆ หัวข้อว่ามีความเข้าใจหรือไม่ โดยอาจประเมินจากการทดสอบย่อย การสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา การอภิปรายโต้ตอบจากนักศึกษา การตอบคำถามของนักศึกษาในชั้นเรียน ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลที่กล่าวข้างต้นแล้ว ก็ควรจะสามารประเมินเบื้องต้นได้ว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจหรือไม่ หากวิธีการที่ใช้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีสอน

การทดสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน จะสามารถชี้ได้ว่าผู้เรียนมีความเข้าใจหรือไม่ ในเนื้อหาที่ได้สอนไป หากพบว่ามีปัญหา ก็จะต้องมีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ให้นักศึกษาได้มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ในทุกด้าน ทั้งด้านทักษะกลยุทธ์การสอน การตรงต่อเวลา การชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์รายวิชา ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาและ การใช้สื่อการสอนในทุกรายวิชา

3. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน เช่น

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชา

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ทำให้ทราบปัญหาของการบริหารหลักสูตรทั้งในภาพรวมและในแต่ละรายวิชา ก็จะดำเนินการปรับปรุงรายวิชานั้น ๆ ซึ่งก็จะเป็นการปรับปรุงย่อย สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรทั้งฉบับนั้นจะกระทำทุก ปี ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมี 5 ความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต